

Regional utveckling
Tf. Regional utvecklingsdirektör
E-post: anna.halvarsson@regionjh.se

2022-04-04

RUN/595/2020

Inspel Region JH till verksamhetsdirektiv och VP för NSEO 2023

Inledning

I det stora hela är dokumenten bra och ambitiösa. Det finns dock några punkter som Region JH vill spela in i dokumenten.

Infrastruktur

Atlantstråket behöver inkluderas. Förslag: "Atlantstråket är ett viktigt och starkt transportstråk i TEN-T övergripande nät för både persontransporter och gods från Stockholm/ Gävle mot inlandet och Trondheim". Stråkets betydelse kommer att öka i och med den pågående upprustningen och elektrifieringen av Meråkerbanan på den norska sidan av gränsen.

Tilllägg urbana noder: "Det är viktigt att få en spridning av de urbana noderna, även i inlandet så att det inte uppstår så kallade vita fläckar. I glesbefolkade områden såsom norra Sverige borde NUTS-3 nivå (regionnivå) gälla för urbana noder, vilket EFNS också spelar in till den pågående revideringen av TEN-T förordningen".

Regional utveckling och sammanhållningspolitik för regional kapacitetsuppbyggnad ger en övergripande bild av behov och viktiga aktiviteter. Bland annat lyfts "fortsatt visa på behovet av investeringar i infrastruktur och IKT" på sida 18. NUTS-3 kan även inkluderas för att ge mer tyngd åt "villkoren" för hur infrastrukturen ska kunna utvecklas, specifikt i förhållande till vår region.

Norra Sverige är en del av Saepmie

I kapitlet "Norra Sverige i EU" bör detta framgå. Norra Sverige ligger geografiskt inom Saepmie, och därmed måste hänsyn tas till samerna och de rättigheter samerna har som urfolk. Det finns en hänvisning till en studie som OECD har tagit fram om regional utveckling i våra områden, men det finns även en annan studie som bör nämnas, "Linking the indigenous sami people with regional development in Sweden". Länk <https://www.oecd.org/development/linking-the-indigenous-sami-people-with-regional-development-in-sweden-9789264310544-en.htm>

Det är bl.a. med utgångspunkt i den rapporten som vi arbetar med vår regionala utvecklingsstrategi och samisk inkludering.

I nuvarande dokument nämns samisk kultur endast när det handlar om besöksnäring. Det är en instrumentell syn på samiska samhället, som bör undvikas.

Klimat, energi och råvaror

Under rubriken Klimat, energi och råvaror måste konflikterna med renskötsel lyftas och de hänsyn som måste tas till urfolksrättigheter.

Några enstaka kommentarer för avsnittet om Klimat, energi, och råvaror på s. 30 i Verksamhetsplanen:

- Ersätt *hållbart skogsbruk* med *aktivt skogsbruk*, då dagens skogsbruk inte är i mål än bl.a. när det gäller de miljömässiga aspekterna
- Bytt ut *REDII* mot *REDIII* (eller skriv *det gällande Förnybarhetsdirektivet*),
- Bytt ut *bränslen* mot *drivmedel* på s. 33 i rubriken *EU:s olika direktiv för övergång till mindre miljöbelastande bränslen*. Drivmedel kan även omfatta vätgas, eller framtida drivmedel som inte heller kräver förbränningsmotor.
- Ta med det samiska perspektivet även under rubriken *Råvarutillgångar bidra till regional utveckling* (s. 34).

Breda bilden av näringslivet

I stort är det ett ganska tungt fokus på industri i dokumenten. Det vore önskvärt att lyfta regionens näringslivsstruktur i förhållande till SME på ett bättre sätt. Inte minst för att fånga de kulturella och kreativa näringarna, besöksnäring, småskaliga tjänste- och tillverkningsföretag, småskaliga jord- och skogsbruk och dess betydelse för regionens näringsliv och hållbara tillväxt.

Besöksnäringen är en basnäring i vår region

När det gäller besöksnäring står det några rader om det på slutet, under rubriken "Medborgarnas EU", underrubrik "Synligt norra Sverige med lockande upplevelser". Besöksnäringens betydelse borde lyftas i avsnittet Regional utveckling, som ett strategiskt utvecklingsområde. Eller allra helst, en egen rubrik.

Kultur och KKN finns också under den rubriken. Det skulle med fördel kunna lyftas in i de centrala delarna, givet dess betydelse för regional utveckling. Dessutom hänvisas till Umeå2014 som en stor viktig regional satsning och varumärke. Möjligtvis i Västerbotten, men det har hänt mycket sedan dess, inte minst inom den samiska kulturen.

Om man inte kan få ett eget avsnitt för besöksnäring (och kultur) borde åtminstone den rubriken "Synligt..." ändras.

Integrera styrning mot hållbar utveckling

Hållbar utveckling är numera ett övergripande mål i regionen. Hållbarhetsaspekterna bör finnas representerade och integrerade i dokumentunderlagen.

Lyft våra specifika förutsättningar

Landsbygdsperspektiven och de demografiska utmaningar som regionerna har och står inför bör lyftas i så många sammanhang som möjligt. Inte minst är fortsatt viktigt att bredda storstadsfokuset i EU, vilket beskrivs i den övergripande målsättningen.